

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України «Про внесення змін до статті 20 Закону
України «Про теплопостачання»

1. Мета

Метою розроблення проекту Закону є удосконалення норм статті 20 Закону України «Про теплопостачання» щодо встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел енергії.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Повноваження щодо встановлення та застосування тарифів на теплову енергію розподілені між Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі - НКРЕКП) та органами місцевого самоврядування.

На сьогодні загальні засади формування тарифів на теплову енергію для суб'єктів господарювання, що здійснюють її виробництво на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, а також для потреб населення визначені в статті 20 Закону України «Про теплопостачання» (далі - Закон).

Відповідно до частини четвертої статті 20 Закону тарифи на теплову енергію для суб'єктів господарювання, що здійснюють її виробництво на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб бюджетних установ та населення встановлюються на рівні:

- 90 % діючого для суб'єкта господарювання тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів;

- 90 % середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб відповідної категорії споживачів у разі відсутності для суб'єкта господарювання встановленого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу.

Згідно із Законом Держенергоефективності щокварталу, до 25 числа останнього місяця кожного кварталу, розраховує та оприлюднює на своєму офіційному сайті (saee.gov.ua) середньозважені тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення та бюджетних установ, а також тарифи на її транспортування та постачання.

Порядок розрахунку середньозважених тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, її транспортування та постачання затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 06.09.2017 № 679.

Зазначені тарифи використовуються суб'єктами господарювання, що здійснюють виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі,

теплоелектростанції та когенераційні установки, для розрахунку тарифу на теплову енергію та тарифу на виробництво теплової енергії на наступний квартал.

Відповідно до частини одинадцятої статті 20 Закону для встановлення тарифу на теплову енергію суб'єкт господарювання, що здійснює виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, подає органу, уповноваженому встановлювати такі тарифи, заяву із зазначенням розміру тарифу, розрахованого відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті. Заява подається в довільній формі.

Якщо уповноважений орган протягом 30 календарних днів з дня надходження заяви не встановлює розмір тарифу, розрахованого відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті, або не надає вмотивовану відмову у його встановленні, вважається, що суб'єкту господарювання, що здійснює виробництво теплової енергії на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, встановлено розмір тарифу, розрахований таким суб'єктом господарювання відповідно до частини четвертої та/або п'ятої цієї статті та поданий у заяві. Копія заяви (опису документів) з відміткою про дату їх надходження є підтвердженням подання уповноваженому органу заяви та розрахунків розміру тарифу.

Разом з тим, досвід реалізації положень статті 20 Закону в частині тарифного стимулювання виробництва теплової енергії з альтернативних джерел, зокрема щодо використання середньозважених тарифів, окреслив деякі питання, які потребують визначення у Законі, а саме:

не покриття економічно-обґрунтованих витрат виробників теплової енергії (для малопотужних котельних) в разі здійснення розрахунку тарифів на теплову енергію, вироблену з альтернативних джерел, для потреб населення та бюджетних установ, відповідно до вимог частини четвертої статті 20 Закону;

невизначеність порядку, за яким необхідно розраховувати (формувати) тарифи на теплову енергію з альтернативних джерел енергії для потреб інших споживачів, крім населення та бюджетних установ;

невизначеність порядку, за яким необхідно розраховувати (формувати) тариф на теплову енергію з альтернативних джерел енергії для потреб населення та бюджетних установ, у разі відсутності розрахованого Держенергоефективності середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу (станом на 25.03.2022 середньозважений тариф на теплову енергію, вироблену з природного газу, для потреб населення для Закарпатської області відсутній);

неконкретезовано встановлення уповноваженим органом відповідного розміру тарифу за принципом «мовчазної згоди»;

невизначено термін «вмотивована відмова» при встановленні тарифів на теплову енергію відповідно до статті 20 Закону.

З огляду на вказане Держенергоефективності розроблено проект Закону України «Про внесення змін до статті 20 Закону України «Про тепlopостачання» (далі – проект Закону).

Досягнення мети планується таким шляхом.

У разі збитковості виробництва енергії за встановленими тарифами на рівні 90 % діючого тарифу на теплову енергію з газу або на рівні 90 % середньозваженого тарифу, надання можливості суб'єкту господарювання розраховувати тарифи відповідно до порядку (методики) тарифів затверджених Кабінетом Міністрів України або НКРЕКП, але не менше 90 % діючого для суб'єкта господарювання тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, або 90 % середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу.

Введення зазначеної норми дозволить виробникам теплової енергії з альтернативних джерел енергії отримати тариф, який враховуватиме усі витрати на її виробництво.

Суб'єктам господарювання надається право визначати спосіб розрахунку тарифів на теплову енергію, вироблену на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб бюджетних установ, населення та інших споживачів.

Введено норму яка підтверджує встановлення тарифу на теплову енергію, за яким копія заяви (опису документів) з відміткою про дату надходження заяви, є підтвердженням подання уповноваженому органу заяви та розрахунків розміру тарифу, а також встановлення уповноваженим органом відповідного розміру тарифу.

Конкретизовано, що підставою для вмотивованої відмови у встановленні тарифів на теплову енергію для суб'єкту господарювання, є виключно недотримання суб'єктом господарювання вимог щодо розрахунку тарифів та теплової енергії, відповідно до статті 20 цього Закону.

У разі відсутності розрахованого Держенергоефективності середньозваженого тарифу на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для адміністративно-територіальної одиниці (Автономна Республіка Крим, області, міста Київ та Севастополь) тарифи на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, пропонується розраховувати відповідно до порядку (методики) формування тарифів затверджених Кабінетом Міністрів України або НКРЕКП.

Довідково:

Порядок формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з центрального опалення і постачання гарячої води затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги».

Методика формування, розрахунку та встановлення тарифів на електричну та (або) теплову енергію, що виробляється на теплоелектроцентралях, теплових електростанціях та когенераційних установках затверджена постановою НКРЕКП від 01.08.2017 № 991.

Крім цього, проектом Закону передбачено:

надання посилання на порядок (методики) формування тарифів в разі розрахунку тарифів на теплову енергію для суб'єктів господарювання, що

здійснюють її виробництво на установках з використанням альтернативних джерел енергії, включаючи теплоелектроцентралі, теплоелектростанції та когенераційні установки, для потреб інших споживачів, крім населення та бюджетних установ.

3. Основні положення проекту акта

Прийняття проекту Закону сприятиме забезпеченню прозорості під час розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію, на виробництво теплової енергії з альтернативних джерел енергії, а також дасть можливість захистити такі підприємства від встановлення їм стимулюючого тарифу на нижчому ніж передбачено законодавством рівні.

4. Правові аспекти

Нормативно-правову базу у даній сфері суспільних відносин складають:

Закон України «Про теплопостачання»;

Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності»;

Закон України «Про державне регулювання у сфері комунальних послуг»;

Закон України «Про альтернативні джерела енергії»;

Закон України «Про альтернативні види палива»;

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;

постанова Кабінету Міністрів України від 06.09.2017 № 679 «Про затвердження Порядку розрахунку середньозважених тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням природного газу, для потреб населення, установ та організацій, що фінансуються з державного чи місцевого бюджету, її транспортування та постачання»;

постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 «Про забезпечення єдиного підходу до формування тарифів на житлово-комунальні послуги»;

постанова НКРЕКП від 01.08.2017 № 991 «Про затвердження Методики формування, розрахунку та встановлення тарифів на електричну та (або) теплову енергію, що виробляється на теплоелектроцентралях, теплових електростанціях та когенераційних установках».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту Закону не потребує додаткових матеріальних та інших витрат.

Водночас у середньостроковій перспективі очікується збільшення надходження податків від українських суб'єктів господарської діяльності галузі за рахунок розвитку сфери виробництва теплової енергії, яка вироблена з використанням альтернативних джерел енергії.

6. Позиція заінтересованих сторін

Публічні консультації з заінтересованими сторонами відповідно до Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та

реалізації державної політики, затвердженого постановою Кабінету Міністрів від 3 листопада 2010 р. № 996 “Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики” не проводились.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що:
 стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції;
 стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод;
 впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків;
 містять ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією;
 створюють підстави для дискримінації.
 Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводились.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту Закону дозволить створити умови для удосконалення механізму розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, сприятиме розвитку ринку виробництва та споживання енергоносіїв з альтернативних джерел енергії, зменшенню залежності України від імпорту природного газу, оптимізації структури енергетичного балансу країни та підвищенню рівня енергетичної безпеки. Відмова від імпортованих енергоносіїв вплине на стабілізацію валютного курсу. Загалом значені чинники створять конкурентні умови для всіх виробників на ринку теплоенергетики і сприятимуть залученню іноземних та вітчизняних інвестицій у цю сферу.

Проект є регуляторним актом.

Вплив на ключові інтереси усіх заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Вдосконалення норм чинного законодавства щодо тарифоутворення у сфері теплопостачання в частині розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з альтернативних	Має позитивний вплив, оскільки забезпечується вдосконалення норм чинного законодавства щодо тарифоутворення у сфері теплопостачання. Створення сприятливих умов

	джерел.	для збалансованого розвитку ринку житлово-комунальних послуг. Покращення екологічної ситуації за рахунок використання альтернативних джерел енергії.
Суб'єкти господарювання, що виробляють, транспортують та постачають теплову енергію	Отримувати оплату за надані ними послуги з виробництва, транспортування та постачання теплової енергії, виробленої з альтернативних джерел, відповідно до витрат на їх надання.	Захист суб'єктів господарювання від встановлення тарифів на теплову енергію, вироблену з використанням альтернативних джерел енергії, на нижчому від передбаченого законодавством стимулюючому рівні
Громадяни	Зниження рівня споживання теплової енергії виробленої з використанням природного газу	Забезпечення населення енергоресурсами, виробленими з альтернативних джерел

Голова

Держенергоефективності

_____ 2022 р.

Валерій БЕЗУС